

Korte risicobeoordeling

***Agrilus planipennis* Fairmaire (EU – Q)**

Naam waaronder gereguleerd: *Agrilus planipennis* Fairmaire

Categorie: insecten en mijten

Datum: januari 2020

1. Verspreiding, waardplanten en belangrijkste pathways

Verspreiding

Europese Unie: geen meldingen (EPPO Global Database, 09.01.2020).

Buiten de Europese Unie: Oost-Azië, Rusland, Oekraïne, Canada en de Verenigde Staten (VS) (EPPO Global Database, 20.05.2019).

Waardplanten

– *Fraxinus* L. (es)

Belangrijkste pathways

1. Hout(snipppers) van *Fraxinus* L.
2. Planten bestemd voor opplant van *Fraxinus* L. met uitzondering van zaden
3. Natuurlijke verspreiding

Het organismen komt van oorsprong uit het oosten van Azië en is via handel/verkeer geïntroduceerd in Noord-Amerika en in (de omgeving van) Moskou (Haack et al., 2002; Baranchikov et al., 2009; EPPO, 2013). Het is de verwachting dat via een combinatie van menselijk handelen en natuurlijke verspreiding het organisme vanuit Rusland op den duur de grenzen van de EU bereikt en uiteindelijk ook Nederland. De kans dat dit binnen vijf jaar gebeurt wordt ingeschat als zeer klein en deze pathway (natuurlijke verspreiding) wordt hieronder niet gescoord.

2. Samenvatting risicoscores

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (P1-P2)	2	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) (P1-P3)	1	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	4	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	4	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	5	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	4	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	5	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	5	1 - 5

3. Risicoscores

Per onderdeel vindt u de risicoscore en de schaal [minimaal - maximaal mogelijke score]

P1 (associatie met pathway): 2 (pathway 1) [1-5]

Biologie

Alle stadia van het organisme (eieren, larven, poppen en adulten) kunnen in hout aanwezig zijn.

Wet- en regelgeving

Voor hout van *Fraxinus* L. (en *Juglans ailantifolia* Carr., *Juglans mandshurica* Maxim., *Ulmus davidiana* Planch. en *Pterocarya rhoifolia* Siebold & Zucc.) met uitzondering van hout in de vorm van plakjes, spanen, kleine stukjes etc., geheel of gedeeltelijk verkregen van deze bomen en houten verpakkingsmateriaal, uit Canada, China, Japan, Noord-Korea, Mongolië, Zuid-Korea, Rusland, Taiwan en de VS geldt (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VII, punt 87):

- a) het hout moet afkomstig zijn uit een 'pest free area', of
- b) de bast en ten minste 2,5 cm van het buitenste deel van het spinhout moeten zijn verwijderd, of
- c) het hout moet een ioniserende straling hebben ondergaan met een minimale geabsorbeerde stralingsdosis van 1 kGy in het gehele hout.

Voor hout in de vorm van plakjes, spanen, kleine stukjes etc. houtsnippers, zaagsel e.d. geheel of gedeeltelijk verkregen van *Fraxinus* L. (en *Juglans ailantifolia* Carr., *Juglans mandshurica* Maxim., *Ulmus davidiana* Planch. en *Pterocarya rhoifolia* Siebold & Zucc.) uit uit Canada, China, Japan, Noord-Korea, Mongolië, Zuid-Korea, Rusland, Taiwan en de VS geldt dat het hout afkomstig moet zijn uit een 'pest free area' (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VII, punt 88).

Voor bast, zonder andere delen, en voorwerpen gemaakt van bast verkregen uit *Fraxinus* L., *Juglans ailantifolia* Carr., *Juglans mandshurica* Maxim., *Ulmus davidiana* Planch. en *Pterocarya rhoifolia* Siebold & Zucc. geldt dat het afkomstig moet zijn uit een 'pest free area'. (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VII, punt 89).

Voor verpakkingshout geldt dat het behandeld moet zijn conform ISPM 15 (FAO, 2018).

Vondsten en intercepties

Er zijn geen vondsten en intercepties bekend in de EU (EPPO Global Database, Europhyt, 02.10.2019).

Score

De kans op associatie met het organisme lijkt klein vanwege de huidige wet- en regelgeving. Recent is het organismen echter in de Oekraïne gevonden en de bijzondere voorschriften voor hout in de regelgeving gelden (nog) niet voor de Oekraïne. Het organisme kan zich snel verspreiden waarbij het meerdere jaren kan duren voordat het ontdekt wordt. Hierdoor kan het lastig zijn gebiedsvrijheid te garanderen. Daarnaast zou ook ongecontroleerd (hard)hout kunnen worden geïmporteerd met namen in EU-gebieden die grenzen aan de Oekraïne of Rusland. Hardhout zou na binnenkomst in de EU via interne handel in Nederland kunnen komen (score 2).

P1 (associatie met pathway): 1 [1-5] (pathway 2)

Biologie

Alle stadia van het organisme (eieren, larven, poppen en adulten) kunnen in planten aanwezig zijn.

Wet- en regelgeving

Planten van *Fraxinus* L. (en *Juglans ailantifolia* Carr., *Juglans mandshurica* Maxim., *Ulmus davidiana* Planch. en *Pterocarya rhoifolia* Siebold & Zucc.) met uitzondering van vruchten en zaden uit Canada, China, Zuid-Korea, Mongolië, Zuid-Korea, Rusland, Taiwan en de VS moeten afkomstig zijn uit een 'pest free area' (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VII, punt 36).

Sinds 14 december 2019 geldt een (tijdelijk) importverbod van planten bestemd voor opplant van *Fraxinus* L., met uitzondering van zaden, *in vitro* materiaal en op natuurlijke of kunstmatige wijze gekweekte miniatuurplanten uit derde landen (Uitvoeringsverordening 2018/2019).

Vondsten en intercepties

Er zijn geen vondsten en intercepties bekend in de EU (EPPO Global Database, Europhyt, 02.10.2019).

Score

De kans op associatie met het organisme wordt als zeer klein ingeschat vanwege de eis 'pest free area' en het (tijdelijke) importverbod (score 1).

P2 (transfer): 4 (pathway 1), 5 (pathway 2) [1-5]

Houtsnippers worden mogelijk korte tijd na aankomst verbrand (opslag kost geld). Hout kan langere tijd buiten liggen (score 4). Voor planten bestemd voor opplant is de score 5.

P3 (kans op vestiging na transfer): 4 [1-5]

Het organisme kan zich buiten vestigen en ten minste twee individuen van verschillende sekse (of een zwanger vrouwtje) zijn nodig voor het initiëren van een populatie.

P4 (kans overleven uitroeiactie): 4 [1-4]

Het organisme is zeer lastig uit te roeien door natuurlijk verspreiding over grote afstanden en slechte detecteerbaarheid van kleine uitbraken.

Effect op perceelsniveau: 2 [1-5]

Europese essensoorten zijn zeer vatbaar. Bomen gaan waarschijnlijk dood door aantasting (EPPO, 2013)

Mate van verspreiding: 4 [1-4]

De verwachting is dat het organisme zich over geheel Nederland zal verspreiden.

Productiewaarde-teelt: 6 [1-6]

De productiewaarde van essen is niet bekend en wordt geschat op minder dan 5 miljoen euro (score 1).

Impact op de groene ruimte: 1 [1-5]

De verwachting is dat in het hele land essen zullen afsterven.

Export-maatregelenniveau: 4 [1-4]

Productieplaatsvrijheid is lastig te garanderen voor een insect dat grote afstanden kan afleggen. De huidige EU-vereiste is ook een 'pest free area'.

Productiewaarde-export: 6 [1-6]

Zie 'Productiewaarde-teelt'

4. Referenties

- Baranchikov Y, Gninenko Y, Klyukin M & Yurchenko G, 2009. Survey of emerald ash borer distribution in Russia. Proceedings of the Emerald Ash Borer Research and Technology Development Meeting, 8-10 pp.
- EPPO, 2013. Pest Risk Analysis for *Agrilus planipennis*. European and Mediterranean Plant Protection Organisation. Beschikbaar online: http://www.eppo.int/QUARANTINE/Pest_Risk_Analysis/PRA_intro.htm
- FAO, 2018. ISPM 15 Regulation of wood packaging material in international trade. Food and Agricultural Organization of the United Nations, Secretariat of the International Plant Protection Convention.
- Haack RA, Jendak E, Houping L, Marchant KR, Petrice TR, Poland TM & Ye H, 2002. The emerald ash borer: a new exotic pest in North America.

5. Afkadering

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organisation) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.